

4. Аникин Б.А. Логистика [Текст]/Б.А.Аникин/ Учебн. пособ. Под ред. Б.А.Аникина. – М.: ИНФРА-М, 1999.- 327с.
5. Семененко Ю.В. Логістичне управління оборотними засобами автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук [Текст]/ Ю.В.Семененко. — Ужгород, 2005. — 21 с.
6. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок: Перев. с англ.- М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 503 с. (Серия «Зарубежный учебник»)
7. Окландер М.А. Логистика: Підручник. [Текст]/М.А.Окландер – К.: Центр учбової літератури, 2008.- 346 с.
8. Неруш Ю.М. Логистика : учебн. 4-е издан., перераб. и доп. [Текст]/Ю.М.Неруш - М.: ТК Велби, Из-во Проспект, 2006. – 520 с.
9. Семененко А.И., Сергеев В.И. Логистика. Основы теории: Учебн. для вузов. [Текст]/А.И.Семененко, В.И.Сергеев – СПб.: Издательство «Союз», 2003. – 544 с.
10. Гончарук А.М. Возможности логистики у формуванні конкурентних переваг промислового підприємства [Текст]/ А.М.Гончарук// Вісник Хмельницького національного університету. – 2010.-№ 5.- С.84-88
- 11.Соколова О.Є. Теоретико-методологічні основи формування транспортно-логістичних систем України [Електронний ресурс]//Режим доступу: http://www.lib.nau.edu.ua/Journals/3_27_2010/Sokolova.pdf.

Аннотация. В статье рассмотрена сущность понятия «логистика», подходы к формулировке этой категории и установлено, что внедрение принципов логистики на отечественных предприятиях будет способствовать улучшению их экономического положения.

Ключевые слова: логистика, принципы логистики, рынок логистических услуг, отечественные предприятия.

Summary. Essence of concept «logistic» is considered in the article, going near formulation of this category and it is set that introduction of principles of logistic on domestic enterprises will be instrumental in the improvement of them economic position.

Keywords: logistic, principles of logistic, market of logistic services, domestic enterprises.

Рецензент к. е. н., доцент УкрДАЗТ Якименко Н.В.
Експерт редакційної колегії к. е. н., доцент УкрДАЗТ Шраменко О.В.

УДК 625.015:613.1

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО СУТНОСТІ РЕФОРМУВАННЯ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Кравченко Ю.М., аспірант (УкрДАЗТ)

В статті досліджено сутність та поняття реформування та реструктуризація підприємств залізничного транспорту на основі чого було класифіковано і удосконалено поняття «реструктуризація».

Ключові слова: підприємства залізничного транспорту, реформування, реструктуризація.

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими і практичними завданнями. Дослідженню теоретичних та практичних аспектів реформування, реструктуризації підприємств приділили увагу багато науковців. Проте ці питання й досі не втратили актуальності і потребують подальшого дослідження з пристосуванням до сучасних умов фінансової

кризи, коли питання виживання економіки, промислових та фінансових компаній стоїть дуже гостро.

Криза будь-якої системи – це стан, коли система не може нормально функціонувати та вимагаються функціональні та якісні зміни, організаційні перетворення. В результаті кризи порушується баланс всіх підсистем підприємства,

© Кравченко Ю.М.

Вісник економіки транспорту і промисловості № 35, 2011

що проявляється в різкому погіршенні техніко-економічних та фінансових показників його діяльності.

Аналіз останніх досліджень. Історія становлення і розвитку економіки національного господарства може бути доповнена іменами таких вчених, як Бабич Д.В., Дейнека О.Г., Дикань В.Л., Геєц В.М., Данилишин Б.М., Герасимчук М.С. [1, 3, 5, 7].

Світова практика свідчить про традиційний і відносно новий, з погляду ринкових пріоритетів, напрямок вивчення економічних проблем реформування і реструктуризації залізничного транспорту України. Особливий внесок у розвиток цієї проблеми в науці здійснили такі вчені, як Лукінов І.І., Дорогунцов С.І., Петрович Й.М., Позднякова Л.О., Антоненко Л.А., Череватенко О.М., Василенко В.М., Балацький О.Ф. та багато інших вчених [2, 4, 6, 8].

Однак умови світової кризи привнесли в економіку національного господарства специфічні проблеми, що викликали необхідність і пошук шляхів проведення дослідження щодо здійснення реформування та реструктуризації структури управління.

Виділення невирішених частин. В вітчизняній та зарубіжній літературі та наукових працях немає єдиної точки зору щодо визначення сутності понять реформування та реструктуризації. Тому ця стаття призначена уточненню цих понять.

Мета. Якщо кризою охоплені всі сфери діяльності підприємства, то це може привести до порушення його внутрішньої цілісності тому поширення методологічних основ проведення реструктуризації та реформування є актуальним.

Викладення основного матеріалу. З найбільш розповсюджених в економічній літературі криз підсистем підприємства можна виділити:

криза управління – визначена невідповідністю організаційної структури та функцій системи управління цілям та задачам підприємства;

криза виробництва – виявляється неефективністю процесів використання потенціалу для виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг;

криза збуту – характеризується неефективністю збутової діяльності, що пов'язано з неконкурентоздатністю продукції, нездатністю реалізовувати та використовувати маркетингові дослідження на визначеному сегменті ринку;

фінансова криза – нездатність фінансового забезпечення на підприємстві процесів виробництва, що характеризується неплатоспроможністю та фінансовою нестійкістю підприємства;

соціальна криза – соціальна напруженість колективу, погіршення морально-психологічного клімату; обумовлена низкою чи несвоечасною оплатою праці, загрозою безробіття [3].

В науковій та учбовій літературі представлені різні визначення поняття «реформування», «реструктуризація».

Реформи (лат. *refortio* – перетворюю) – в економіці – процес трансформації існуючої економічної системи, кожного з її найважливіших елементів (продуктивних сил, техніко-економічних, організаційно-економічних відносин, відносин економічної власності та господарського механізму). Така трансформація може здійснюватися еволюційними (поступовими), революційними (швидкими) методами [4].

Економічні реформи – значні перетворення, зміни в системі ведення господарства, управління економікою, шляхи та способи здійснення економічної політики. Економічні реформи проводяться в умовах коли виявляється низька ефективність економічної системи, виникають економічні кризи, економіка погано, недостатньо задовольняє потреби людей, країна відстає в своєму розвитку від інших країн [5].

Поняття «реформування» передбачає зміну, перетворення форми процесів. По своєму значенню воно близьке до поняття «трансформація». Реформування підприємств пов'язують з істотними змінами стратегії, реорганізацією та створенням ефективної системи управління, активного розвитку персоналу, зміну структури (реструктуризацію) підприємства. Метою реформи підприємства являється сприяння змін, необхідних для успішної роботи підприємства в умовах ринкової економіки, покращення управління на підприємствах, стимулювання їх діяльності по збільшенню ефективності виробництва, конкурентоспроможності, поліпшення фінансово-економічних результатів їх діяльності [3].

Реструктуризація підприємства – система організаційно-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на зміну структури, форми власності, організаційно-правової форми підприємства з метою підвищення ефективності виробництва, збільшення обсягу випуску конкурентоспроможної продукції, фінансового оздоровлення [4].

Реструктуризація – 1) комплексне перетворення діяльності організації (підприємства, компанії), що складається в зміні структури виробництва, активів, пасивів, а також системи управління з метою підвищення стійкості, дохідності, конкурентоздатності, подолання збитковості, загрози банкрутства; 2) перетворення

організаційної структури управління організацією [5].

В Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визначення його банкрутом» визначено, що реструктуризація підприємства – здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов'язань до юридичної особи, що не підлягає санації, якщо це передбачено планом санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищенню ефективності виробництва та задоволенню вимог кредиторів [6].

А.В. Шегда визначає реструктуризацію підприємства як кардинальну структурну його перебудову з метою забезпечення ефективного перерозподілу і використання матеріальних і нематеріальних ресурсів у змінюваних умовах господарювання. Реструктуризація підприємства спрямована на зміну його системи управління, форми власності, організаційно-правової форми, здатних привести підприємство до фінансового оздоровлення, збільшення випуску конкурентоспроможної продукції та підвищення ефективності виробництва. На процес реструктуризації підприємств безпосередньо впливають соціально-економічні відносини, які склалися між різними суб'єктами господарювання. Процес реструктуризації підприємств залежить від внутрішніх і зовнішніх факторів. Зовнішні фактори впливають із необхідності випуску конкурентоспроможної продукції або надання якісних послуг споживачам. Внутрішні фактори пов'язані з урахуванням інтересів різних груп осіб щодо підвищення ефективності функціонування підприємства. До них належать власники підприємства (акціонери), наймане керівництво, трудовий колектив, профспілки. У рамках проведення процесу реструктуризації підприємства вирішуються завдання щодо:

- оптимізації виробничої структури та модернізації виробничо-технологічної бази підприємства;

- зміни структури управління підприємством, що сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів;

- створення нової, більш ефективної системи взаємовідносин підприємства із зовнішнім середовищем;

- підвищення фінансової стійкості підприємства та ін. [7, с.579, 580].

Р. Боровецький під реструктуризацією розуміє системну перебудову, модернізацію або

оновлення організаційної структури і засад функціонування підприємств або інших об'єктів економічних досліджень. Реструктуризація має складний, багатовимірний і довготривалий характер, її передумовами є критичні ситуації в розвитку структур, яких вона стосується. Метою проведення змін реструктуризації є покращення раціоналізації та ефективності господарювання виробничими засобами і чинниками виробництва, надання господарській структурі рис сучасності, еластичності, інноваційності та адаптивності. Причинами реструктуризації є поєднання напруги і слабкості в системі управління і контролю підприємств, а також динамічні зміни в оточенні. Причини реструктуризації Р.Боровецький поділяє на внутрішні та зовнішні. Внутрішні чинники, які викликають потребу реструктуризації, є: позбавлення власників безпосереднього впливу над діяльністю підприємства; недоліки системи планування і контролю, які не сприяють пошукам кращих рішень (заплановані завдання є надто обережними і скерованими на легке досягнення мети); надмірна диверсифікація діяльності та проблема в організації одиниць бізнесу; відмінні внутрішні системи нагромадження і витрачення грошових коштів і не повністю підпорядковані чітким вимогам ринку капіталу (субсидювання слабших частин підприємства). Зовнішні чинники, які зумовлюють необхідність реструктуризації: зростаюча місцева і міжнародна конкуренція; зміни в технологіях і посилення конкуренції між галузями промисловості; зміни методів виробництва; зміна філософії управління людськими ресурсами; зміна курсів валют і цін закупівлі товарів і навіть цілих фірм; прискорення шкідливих змін в основних галузях промисловості, в банках та інших фінансових інституціях; урядовий дефіцит, який викликає невпевненість і страх перед ростом інфляції та високою процентною ставкою [8, с.12, 13].

І.М. Бойчик визначає [9], що реструктуризаційні зміни, які проводяться на підприємствах, можуть стосуватися: модернізації – оновлення устаткування і технології; реорганізації – зміни методів і поділу праці, потоків інформації; адаптації - пристосування елементів підприємства до поточних умов; нововведень – продуктових і процесних.

Науковою новизною статті є поширення сутності та поняття реструктуризації в широкому розумінні:

- передбачає комплексність змін, а незміни тільки однієї сфери функціонування (маркетинг, фінанси, виробництво);

- є постійним інструментом управління, а не реалізацією одноразової мети;

- може охоплювати майнові перетворення як елемент змін;

- підлягає модифікації і корегуванню в ході реалізації.

Висновок. У статті розглянуті наукові позиції щодо сутності та понять реформування та реструктуризації підприємств залізничного транспорту і розглянуті різні наукові поняття вчених-економістів та на цій підставі класифіковано і удосконалено існуюче поняття та сутність реструктуризації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Стратегия предприятия и стратегический менеджмент: / Ю.В. Соболев., В.Л. Дикань В.Л., А.Г. Дейнека, Л.А. Позднякова.- Х.: ООО Олант, 2002.- 416с.
2. Економіка зарубешних країн /Навч. Пос. А.Г. Дейнека, Л.А. Позднякова.- К.: 2008.- 464.
3. Отенко И.П., Москаленко Н.А. Организационно-экономический механизм

реструктуризации предприятия – Науч. изд. – Х.: ХНЭУ, 2005 – 215 с.

4. Економічна енциклопедія: У трьох томах. / Редкол.:С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002.

5. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б./ Современный экономический словарь. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.:ИНФРА-М, 2002. - 480с. – (Библиотека словарей ИНФРА-М).

6. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» //Відомості Верховної Ради (ВВР), 1992, N 31, ст.440.

7. Економіка підприємства: Підручник / За ред. А.В. Шегди . – К.: Знання, 2006. – 614 с.

8. Ришард Боровецький. Реструктуризація як фактор успіху підприємства в добу глобалізації – Тернопіль: ТІСІТ, 2007 – 69 с.

9. Бойчик І.М. Економіка підприємства: Навч. посібник – Вид. 2-ге, доповн. і переробл. – К.:Атіка,2007.–528с.

Анотація. В статье исследовано сущность, понятие реформирования и реструктуризация предприятий железнодорожного транспорта на основе чего было классифицировано и усовершенствовано понятие «реструктуризация».

Ключевые слова: предприятия железнодорожного транспорта, реформирования, реструктуризация.

Summary. The paper studied the nature and concept of reform and restructuring of rail transport on the basis of what was classified and refined the concept of "restructuring".

Keywords: rail transport, reform, restructuring.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Позднякова Л.О.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Боровик Ю.Т.*

УДК 330.322.1

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Крамаренко К.М., к.е.н., доцент (Академія ВВ МВС України)

Розглянуто джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємств, здійснено аналіз сучасних тенденцій їх використання. Запропоновано заходи щодо підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційні ресурси, джерела фінансування, прибуток, амортизаційні відрахування, кредит, іноземні інвестиції.

Постановка проблеми та її зв'язки з загальновідомою, що розвиток будь-якої науковими чи практичними завданнями. економічної системи залежить від розвитку